

Azok a javaslatok, melyek üzemterveink és tartozékaik egyszerűbb berendezésére nézve az Erdészeti Lapok hasábjain tétettek,*) egybevetve a külföldi eljárások során ismertetett különféle alaki kivittel, mindenkinek lehetővé teszik a saját viszonyainak megfelelőt feltalálni, illetőleg összeállítani s így ennek a kérdésnek ezen a helyen való bővebb tárgyalása alól felmentve érezzük magunkat.

IRODALOM.

I. Könyvismertetés.

Mennyit kell az államvasutaknak jövedelmezniök? Közlekedés-politikai tanulmány. Irta dr. Szabolcsy Antal. Ára 2 K.

Szerző igen érdekesen és széleskörű tanulmányok alapján foglalkozik azzal a kérdéssel, vajjon a m. k. államvasutakba 1903 végéig befektetett 2287 milliónyi tőkének megfelel-e a vasutak üzleti eredménye? A válasz tagadó, amennyiben pl. az 1903. évi üzleti fölösleg, 84⁵ millió K, a tőkének kamatát sem fedezi, a kölcsönökből álló tőke törlesztéséről pedig szó sincs. Ezen az alapon a szerző végeredményben azt a követelményt támasztja, hogy a tarifák megállapításánál első sorban a fiskális szempont legyen a mérvadó.

Nem vagyunk illetékesek arra, hogy ezt az álláspontot általános közgazdasági szempontból tegyük bírálat tárgyává, hanem arra szorítkozunk, hogy az erdőgazdaság érdekeinek szempontjából fűzzünk ahhoz néhány megjegyzést. Annyit azonban általánosságban is mondhatunk, hogy részünkről, bár mennyire is méltányoljuk a szerző álláspontját, aki a vasuti szállítás olcsóságából a vasutat igénybe vevő gazdasági ágakra származó előnyök következtében előálló kamathányt és elmaradó törlesztési hányadokat nem tartja az általános közmegethelés emelése által fedezhetőnek, mert igaz-

*) Fekete Lajos: Az erdőrendezésnek hazánkban szokásos rendszeréről, annak módosításáról és egyszerűsítéséről. (E. L. 1902. V. 567).

Porubszky Gyula: Hozamszabályozásunk. (E. L. 1902. II. 161).

Béky Albert: Üzemterveink egyszerűsítése (E. L. 1903. X. 974) és Az erdőgazdaság adatgyűjtő táblázatai (E. L. 1905. III. 271).

ságosan csakis a szállítóknak kell a vasutat fentartani, mégis ezt a tételt főleg csak közgazdaságilag teljesen konszolidált országokban tartjuk szigoruan keresztülvihetőnek. Mi azonban még nem vagyunk ennyire s egyes ipari és gazdasági ágak az államnak a kedvező vasuti tarifák útján nyújtott támogatását ma még nem nélkülözhetik, megszűnésük vagy visszafejlődésük pedig széles néprétegeket sujtana és nagyobb gazdasági kárral járna, mint amennyi haszna az adózó állampolgárok összességének volna a vasutak jövedelmének némi emelkedéséből.

Ha különlegesen az erdőgazdaság és faipar érdekeit vesszük szemügyre, utalhatunk arra a közismert tényre, hogy a fa aránylag csekély érték mellett nagy tömeggel bír s ekként tulmagas díjtételek a megközelíthető piacok körét rendkívül megszoríthatják. Az ország fatermelése áruját részben igen távoli helyeken helyezi el és az olcsó vizi utat a kivitelnél csak kevés esetben veheti igénybe. A tarifák oly emelése, a mely fatermésünket a külföldi piacokról leszoritáná, valóságos katasztrófát jelentene erdőgazdaságunkra és faiparunkra, számos existenciát tönkre tenne, az erdő értéktelenségével járó összes bajokat, a melyekkel ugyis küzdünk, fokozott mértékben felidézne és általában oly gazdasági bajokat idézne elő különösen erdős hegyvidékünkön, amelyeket a vasut nagyobb mérvű jövedelmezősége semmiesetre sem egyenlítene ki. A faüzletnél a szállítási díjak roppant befolyással vannak, sőt többnyire döntök arra, vajjon az üzlet egyáltalában haszonnal folytatható-e.

Ha erős iparunk volna, amely itt az országban emészténé fel fatermésünket, amelyet ekként csak lényegesen kisebb távolságra kellene szállítani, ha az ausztriai és román fát távol tudnók határainktól tartani, akkor a helyzet valamivel kedvezőbb volna, habár kizárólag a rideg fiskális szempontnak érvényesítését a bennünket érdeklő árucsoportnál ekkor sem tartanók helyén lévőnek. Különös fontossággal bír a díjtételeknek az illető áru értékével való aránya. A csekély értékű választékok mérsékelt viteldija lehetővé teheti pl. azt, hogy valamely vidék s így pl. fában szegény alföldünk olcsó tüzifával, kisebb gazdasági fával, vagy valamely ipartelep, pl. cellulose-gyár a szükséges nyersanyaggal elláttassék. Ez a fogyasztókra, tehát igen széles néprétegekre nem kicsinylendő

előny, de előny az erdőbirtokosra is, egyfelől a közvetlen jövedelemgyarapodás szempontjából, amely aránytalanul kis jövedelmű erdeinkre ugyancsak ráfér, másfelől és többnyire még nagyobb mértékben azért, hogy a csekélyebb értékű választékok értékesítésének lehetősége bizonyos erdőápolási műveletek s így különösen az áterdölések foganatosítását teszi lehetővé, aminek az erdő jövő hozamainak mennyiségben és értékben való emelkedése a következménye, ami nem mondható kizárólag a birtokos előnyének, hanem közgazdasági haszonnak is.

Lehet tehát, hogy a gazdaságilag fejlett külföldön, amelynek viszonyai szerző előtt lebegtek, a tarifák megállapításánál a fiskális érdek helyesen első sorban vétetik figyelembe, nálunk azonban még nem látjuk elérkezettnek az időt arra, hogy ez a magában véve helyes elv ridegen érvényesíttessék az egész vonalon, bár lehetnek talán forgalmi ágak, ahol ez már is fokozottabb figyelemben részesülhetne. Az erdőgazdaság és a vele kapcsolatos faipar termékei azonban bizonyára nem számíthatók ide.

II. A könyvpiacz új termékei.

Bernát István: A magyar földbirtok tehermentesítése. Budapest 1905. Kilian F. bizománya. 8°, 206 old. Ára 3 K.

Beauverie J.: Le bois (Az erdő). Páris 1905. Gauthier Villars-nál 2 kötet, 8°, 1402 oldal. Ára 24 K.

Sorauer Pál dr.: Handbuch der Pflanzenkrankheiten (A növénybetegségek kézikönyve). III. kiadás 16—18 füzetben jelenik meg, egyenkint 3 K 60 f. árban. Berlin 1905. Parey Pál kiadása.

Die Forsten und Holzungen im deutschen Reich nach den Erhebungen des Jahres 1900. (A német birodalom erdei és fahasználatai az 1900. évi felvételek alapján). Kiadja a cs. stat. hiv. Puttkammer és Mühlbrecht útján. Berlin 1903. Ára 1 márka 50 f.

